

DPIA Quickscan

Je staat op het punt een verwerking uit te voeren die mogelijk een hoog risico inhoudt voor betrokkenen. De Quickscan is het startformulier om te bepalen of een DPIA nodig is. Indien een DPIA niet nodig is, vormt dit formulier de gedocumenteerde verantwoording. Indien een DPIA wel nodig is kan de informatie uit de Quickscan gebruikt worden voor de DPIA. Deze Quickscan vormt de start van het gesprek.

Naam verwerking:	Levering IPO-bestand aan ministerie van Financiën t.b.v. Taxsolver
Datum:	6 augustus 2025
Behandelaar:	5.1.2.e (SAL)
Eigenaar:	5.1.2.e (SAL)
Sector/HD:	SAL/ 5.1.2.e
Begeleider:	5.1.2.e SER privacy coördinator

Bij het invullen van deze DPIA Quickscan is gebruik gemaakt van informatie die is aangeleverd door het ministerie van Financiën t.b.v. de beoordeling van het voldoen aan de '11 voorwaarden' voor fysieke microdatalevering.

1. Wat is de voorgenomen verwerking?

Het gaat om de fysieke levering van het IPO-(Mimosi) bestand aan het ministerie van Financiën t.b.v. het TaxSolver project. Hierin doet Financiën onderzoek naar potentiële integrale vereenvoudigingen van het nationale belastingstelsel (Box 1 en toeslagen). Bezien wordt of belastingregels eenvoudiger kunnen zonder grote budgettaire en koopkrachteffecten te veroorzaken.

Is dit een

- Nieuwe verwerking?
- Een uitbreiding van een bestaande verwerking?
- Een andere werkwijze?

Het ministerie van Financiën maakt reeds gebruik van het IPO-bestand dat via het CPB aan het ministerie geleverd wordt. Hiervoor is een overeenkomst afgesloten. Bij de voorliggende casus gaat het om een nieuwe toepassing door Financiën, namelijk Taxsolver. Het CPB, het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en het ministerie van Financiën gebruiken de Mimosi-dataset (met persoonsgegevens) voor koopkrachtberekeningen. Om betrouwbare en gevalideerde resultaten op te kunnen leveren, moeten de koopkracht- en budgettaire effecten die TaxSolver berekent gelijk zijn aan de effecten die uit de Mimosi-dataset volgen.

Om dit te bereiken is het nodig dat TaxSolver de Mimosi-dataset als input gebruikt.

Na uitgebreid onderzoek het afgelopen jaar is gebleken dat het niet mogelijk is om tot vergelijkbare koopkracht- en budgettaire effecten te komen met een synthetische dataset op basis van geaggregeerde dataset als input. Een geaggregeerde dataset heeft namelijk te weinig spreiding om de inkomensverdeling van de Nederlandse populatie accuraat te representeren.

Het is geen optie om de berekeningen in de RA-omgeving uit te voeren, vanwege gebruikssnelheid (onvoldoende rekenkracht, tragere outputcontrole), ontwikkelingssnelheid (versiebeheer in Git, software-afhankelijkheden zoals frequent wisselende Python packages, VS Code ontwikkelomgeving met benodigde extensies, de noodzaak van optimalisatiesoftware Gurobi). Deze, en andere alternatieven zijn ook eerder besproken met Financiën en o.a. 5.1.2.e 5.1.2.e en 5.1.2.e namens CBS.

2. Wat is de grondslag?

- Voor statistische doeleinden werken we onder grondslag e) taak van algemeen belang (statistische grondslag onder onze wettelijk taak).

De levering door het CBS van de IPO-data geschiedt ten behoeve van statistisch of wetenschappelijk onderzoek. Hiermee valt dit onder grondslag e (taak van algemeen belang), namelijk de statistische grondslag onder de wettelijke taak van het CBS.

Het ministerie van Financiën heeft aangegeven dat voor het gebruik van de Mimosi-data door hen eveneens AVG artikel 6 lid 1e van toepassing is. De verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen (de 5^e grondslag in de AVG).

3. Wat is het doel?

Waar draagt deze verwerking aan bij (wat is het beoogde resultaat? Het kan hierbij ook helpen het probleem te schetsen (wat kunnen we nu niet) of aan te geven wat er verandert.

Financiën heeft aangegeven dat het doel van TaxSolver is om onderzoek te doen naar potentiële integrale vereenvoudigingen van het nationale belastingstelsel (Box 1 en toeslagen). Financiën bekijkt of belastingregels eenvoudiger kunnen zonder grote budgettaire en koopkrachteffecten te veroorzaken.

Het CPB, het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en het ministerie van Financiën gebruiken de Mimosi-dataset (met persoonsgegevens) voor koopkrachtberekeningen. Om betrouwbare en gevalideerde resultaten op te kunnen leveren, moeten de koopkracht- en budgettaire effecten die TaxSolver berekent gelijk zijn aan de effecten die uit de Mimosi-dataset volgen.

4. Welke persoonsgegevens worden er verwerkt?

- gewone persoonsgegevens (bijvoorbeeld leeftijd, geslacht, huishoudenkenmerken, werk/uitkering?)
- bijzondere persoonsgegevens (herkomst, politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen, het lidmaatschap van een vakbond, genetische gegevens, biometrische gegevens of gegevens over gezondheid of over iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid?)
- strafrechtelijke gegevens?
- BSN?

De te leveren (bijzondere) persoonsgegevens zijn opgenomen in bijlage A. Dit is een overzicht van de variabelen in het IPO (Mimosi)-bestand dat is uitgeleverd aan CPB. In dit overzicht is ook de destijds door CPB onderbouwde doelbinding op variabelenniveau opgenomen.

De te leveren persoonsgegevens zijn voor Financiën noodzakelijk om een belasting- en toeslagenstelsel te ontwerpen. Het gaat onder andere om de variabelen gezinssamenstelling, hoogte en bron van het inkomen, vermogens, huur, hypotheek, WOZ-waarde, aantal en leeftijd van kinderen. Deze variabelen bepalen in het huidige stelsel namelijk of en hoeveel belastingen en toeslagen een persoon krijgt en zijn daarmee ook nodig voor het ontwerpen van een nieuw stelsel.

Er worden ook bijzondere persoonsgegevens verwerkt, waaronder:

- Indicatie of iemand jonggehandicaptenkorting ontvangt
- Aftrek zorgkosten
- Ziektewetuitkering

Het te leveren IPO bestand betreft een steekproef en geen integraal register. De omvang van het IPO-bestand is 1/80^e (1,25%) van de totale populatie.

5. Wat zijn zo snel de extra risico's die hierdoor ontstaan voor de personen wier gegevens je verwerkt.

Dit is een eerste inschatting die je zelf maakt. Is dat nog niet duidelijk, dan wordt vaak wel geadviseerd om een DPIA te maken aangezien je daarin meer tijd neemt om risico's te onderzoeken. Geef per risico aan of er daarvoor al bestaande maatregelen zijn of dat je zelf al aanvullende maatregelen hebt bedacht.

1. Wat verandert er aan risico's voor betrokkenen met deze verwerking? Voorbeelden: er worden meer gegevens verwerkt / meer personen binnen het CBS krijgen toegang tot de gegevens van betrokkenen / gegevens worden langer bewaard / etc.
2. Welke maatregelen zijn al bedacht om deze risico's te verkleinen?

Mogelijk risico A: Het kan een risico voor betrokkenen zijn dat het gebruik van de te leveren data leidt tot rechtsgevolgen voor kleine groepen, zoals belastingmaatregelen die op hen van toepassing worden. Dat is een ongewenst (administratief) effect.

Financiën geeft aan dat de output van het model een set aan belastingregels en de bijbehorende inkomenseffecten betreft per groep huishoudens. De groepen huishoudens

volgen volgens Financiën de groepen van de koopkrachtplaatjes van het CPB. Hiermee zouden er dus geen nieuwe (kleine) groepen onderscheiden gaan worden. Het risico lijkt hiermee beperkt te zijn. Verder leidt natuurlijk elke (fiscale) stelselwijziging tot veranderingen voor burgers en ondernemers. Financiën geeft verder aan dat het model zowel niet bedoeld als niet geschikt is om op wat voor manier dan ook bij te dragen aan de fiscale aanslagoplegging van individuele personen en organisaties of de controle daarop.

Mogelijk risico B: Het is een risico voor betrokkenen dat de te leveren gegevens niet t.b.v. een statistisch of wetenschappelijk doel worden gebruikt. Het CBS mag alleen gegevens verwerken (waaronder ook verstrekken) met een statistisch/wetenschappelijk oogmerk. Als hiervan geen sprake is, is er geen valide grondslag voor de gegevenslevering. Financiën heeft aangegeven dat er bij de verwerking door hen wat hen betreft sprake is van statistisch/wetenschappelijk gebruik.

In het organisatiebesluit van het ministerie van Financiën (2020) staat aangegeven dat het data-team van AFEP data-onderzoek doet naar financieel-economisch beleid

(Hoofdstuk 4.2, artikel 13j: “Het doen en entameren van kwantitatief beleidsgericht (wetenschappelijk) onderzoek op nationaal en internationaal financieel-economisch terrein, waarbij het datateam binnen AFEP (AFEP Analytics) hierbij een zelfstandige verantwoordelijkheid voor onderzoekselectie, dataverzameling en -beheer, analyses, conclusies en presentaties draagt.”)

Het huidige onderzoek naar de hervorming van het belastingstelsel is volgens Financiën ook in dit kader opgestart en is volgens hen dus kwantitatief beleidsgericht wetenschappelijk onderzoek. Het is naar de mening van Financiën statistisch/wetenschappelijk, omdat:

- Het model zich richt op het fundamentele vraagstuk hoe een belastingstelsel eenvoudiger kan;
- Het model wiskundige technieken gebruikt om tot een oplossing te komen en het project zich richt op statistische verdelingen van resultaten;
- Het project zich richt op het simuleren van verschillende scenario's om beleidsopties te verkennen;
- De methode generiek is en overgenomen kan worden door academici of andere instanties, bijvoorbeeld in andere landen;
- Het model een nieuwe manier onderzoekt om het belastingstelsel te bekijken en daarmee bijdraagt aan kennis hierover binnen de wetenschap;
- Het model zowel niet bedoeld als niet geschikt is om op wat voor manier dan ook bij te dragen aan de fiscale aanslagoplegging van individuele personen en organisaties of de controle daarop

Deze onderbouwing door Financiën is ook opgenomen in het formulier ter beoordeling van het voldoen aan de '11 voorwaarden' voor fysieke microdatalevering. Dit zal worden beoordeeld door CBS-juristen en management.

Mogelijk risico C: Het is een risico voor betrokkenen dat de fysiek te leveren gegevens niet op een veilige manier worden geleverd aan Financiën. Bij een relatief onveilige wijze van

dataoverdracht zou er een verhoogd risico zijn op incidenten die de privacy van betrokkenen in gevaar kunnen brengen. Het CBS maakt voor de datatransfer gebruik van beveiligde up- en downloadportals waarmee de data veilig kunnen worden overgezet naar een geautoriseerde contactpersoon bij de ontvangende organisatie. Overigens is het onderhavige bestand al voorhanden bij Financiën, weliswaar voor een ander doel. Hierdoor zou een nieuwe datatransfer van CBS naar Financiën wellicht dus niet nodig zijn. .

Verder wordt door SSC een beoordeling uitgevoerd van de relevante security bij Financiën op basis van door Financiën aangeleverde documentatie.

Het team bij het ministerie van Financiën dat met de data gaat werken beschikt over een instellingsmachtiging. Deze instellingsmachtiging wordt momenteel vernieuwd.

De securitymaatregelen die er bij Financiën mede voor dienen te zorgen dat de gegevens daar veilig zijn, worden door SSC beoordeeld. Financiën verklaart dat de te ontvangen gegevens niet aan derden doorgeleverd worden. Dit is ook expliciet niet toegestaan.

Mogelijk risico D: Het is een risico voor betrokkenen dat de fysiek te leveren persoonsgegevens voor andere doeleinden gebruikt gaan worden dan waarover nu afspraken worden gemaakt. Van een 'function creep' als dit kan natuurlijk geen sprake zijn. De kans op het optreden van dit risico wordt beperkt door in de op te stellen overeenkomst duidelijk aan te geven waarvoor de te leveren gegevens gebruikt mogen worden. Eventuele nieuwe doeleinden dienen opnieuw getoetst te worden, mogelijk ook voorzien van een DPIA (quickscan). Financiën heeft zelf het CBS attent gemaakt op de nieuwe voorgestelde toepassing van het IPO-bestand. Dit laat zien dat de awareness op dit gebied bij Financiën aanwezig is, want de kans op function creep op voorhand beperkt, maar natuurlijk niet wegneemt.

6. Is er advies nodig van BSB-Juridisch of vanuit security?

Zo ja: wat is de uitkomst van het advies?

Er wordt op dit moment een advies door SSC uitgebracht over de security maatregelen bij het ministerie van Financiën. Dit is onderdeel van het proces om te beoordelen of Financiën voldoet aan de '11 voorwaarden' om microdata fysiek te mogen ontvangen. Hieronder valt onder meer ook het kunnen onderbouwen van de behoefte aan te ontvangen informatie, het verklaren dat men beschikt over een AVG-grondslag voor de verwerking van de te ontvangen persoonsgegevens, een verklaring dat men kosteloos zal publiceren over de uitkomsten van het onderzoek en het verklaren dat de ontvangen data enkel t.b.v. statistisch/wetenschappelijk gebruik zijn. De door Financiën aangeleverde ingevulde verklaring wordt ter beoordeling aan BSB voorgelegd en uiteindelijk ook door de stuurgroep VDD beoordeeld.

7. Denk je zelf dat een DPIA noodzakelijk is?

Behandelaar is van mening dat een volledige DPIA voor de fysieke levering van het IPO-bestand t.b.v. Taxsolver niet noodzakelijk is. Er is een beperkt aantal risico's verbonden aan deze fysieke levering waarvoor mitigerende maatregelen genomen zijn/worden. De output van het model is volgens Financiën een set aan belastingregels en de bijbehorende inkomenseffecten per groep huishoudens. De groepen huishoudens volgen volgens Financiën

de koopkrachtplaatjes van het CPB. Hiermee lijken er dus geen nieuwe (kleine) groepen onderscheiden gaan worden. Ook wordt er binnen de CBS-outputrichtlijnen gepubliceerd. Financiën heeft aangegeven waarom de data volgens hen ten behoeve van statistisch of wetenschappelijk onderzoek gebruikt worden. Het eindoordeel hierover ligt in de CBS-managementlijn.

Advies privacy PC/CPO

Advies PC SER: Volledige DPIA is niet noodzakelijk. Het werken aan deze DPIA Quicksan heeft inzicht gegeven in de risico's voor betrokkenen die met de beoogde verwerking (het fysiek leveren van IPO-microdata aan Financiën t.b.v. Taxsolver) samenhangen. De risico's zijn hiermee in kaart en worden of kunnen gemitigeerd worden en lijken hiermee tot een acceptabel niveau gereduceerd te kunnen worden. De beoogde verwerking heeft als doel om verder inzicht te geven in effecten voor bestaande groepen (de groepen van de CPB-koopkrachtplaatjes). Er lijken dus geen nieuwe (kleine) groepen geïdentificeerd worden. De beoordeling van de securityaspecten vindt door SSC plaats, maar de beoogde fysieke microdatalevering lijkt in fysieke zin weinig aanvullende risico's op te leveren omdat de ontvanger (Financiën) immers al over dit precieze bestand beschikt. Er is sprake van dataminimalisatie op meerdere aspecten. Zo is het IPO-bestand een steekproef van het integrale bestand (IPO is een factor 80 kleiner) en ook heeft voor de levering van IPO/Mimosi op variabeleniveau een beschrijving van de doelbinding plaatsgehad. De volledige beoordeling van compliance t.a.v. CBS-richtlijnen voor de fysieke datalevering vindt ook plaats aan de hand van de beoordeling van het voldoen aan de 11 voorwaarden voor fysieke datalevering. Zonder hieraan te voldoen, zal de levering niet kunnen plaatsvinden. Verder lijkt het risico op function creep bij Financiën niet groot, dit ook door de reeds aanwezige awareness hierover, blijkend uit het pro-actief benaderen van het CBS over de nieuwe beoogde verwerking.

Advies CPO

Geen DPIA nodig. Ik zie zelf een laag risico voor deze verwerking gezien:

- het feit dat de analyse op de huidige bestaande CPB doelgroepen worden uitgevoerd en er geen nieuwe/kleinere groepen worden gecreëerd;
- de publicatie een generiek model betreft dat gebruikt kan worden door andere wetenschappers en het MinFIN zich aan de voorwaarden van het CBS houdt rondom gebruik en publicatie.

De focus voor deze vraag betreft de doelbinding. De overige aspecten zijn al in het proces geborgd (bindend advies van experts en check stuurgroep VDD). Het risico voor betrokkenen draait vooral om de vraag of de verstrekking van het CBS leidt tot administratief gebruik in plaats van statistische en wetenschappelijk gebruik waarvoor we het huidige proces hebben ingericht. Dat is een vraag voor statistische experts om te beantwoorden.

Advies privacy FG

Als deze verwerking (overdracht) naast de lijst van criteria voor uitvoering van een DPIA van de AP en de EDPB wordt gelegd, zijn er voldoende aanwijzingen dat er wel een volledige DPIA

moet worden uitgevoerd (omvang van de dataset, bijzondere persoonsgegevens (overigens is de vraag of daar wel sprake van is), financiële situatie). Te overwegen is de overdracht en het gebruik voor de voorziene verwerking alsnog onderwerp te maken van één DPIA. Ook al is hier vermoedelijk sprake van zuivere overdracht (overgang van de ene naar de andere verwerkingsverantwoordelijke), de reden hierachter is een voorziene statistische verwerking.

Het argument dat sprake is van dataminimalisatie door een fractie van 1/80 van de populatie te nemen snijdt hout, maar dat geldt niet voor de 'breedte' van de dataset. Gezien de set variabelen wordt geprobeerd een integraal zicht op de inkomens- en vermogenspositie van huishoudens/individuen te krijgen. Daarbij worden ook o.m. lokale belastingen, toeslagen en uitkeringen meegenomen. De vraag doet zich voor hoe ver de evaluatie hierin moet gaan. Is het doel geen drastische verschuivingen van koopkrachtplaatjes te krijgen of is het doel een rechtvaardig, effectief en efficiënt belastingstelsel te ontwerpen?

Dat laatste gaat in elk geval niet lukken met deze veel te omvangrijke dataset. Conform Kahneman: de beste modellen zijn eenvoudige modellen. Mijn voorspelling is dat dit onderzoek zal uitwijzen dat eenvoudiger regels niet mogelijk zijn zonder significante budgettaire en koopkrachteffecten. Te verwachten dat er uit een dataset obv meer dan 20 jaar pleisters plakken op het huidige boxenstelsel 'spontaan' vereenvoudigingsmogelijkheden volgen, lijkt me bijzonder naïef. Advies is een methodologische toets uit te voeren op het voorgenomen onderzoek om vast te stellen of het enige kans van slagen heeft. Zo niet, dan is de gegevensverwerking niet proportioneel en voldoet deze niet aan de eis van subsidiariteit.